

Inhoud

Voorwoord bij de Nederlandse vertaling	— 9
Noot van de redacteur (Amerikaanse editie)	— 11
Dankbetuigingen (Amerikaanse editie)	— 13
Terminologie	— 15
Inleiding	— 17

DEEL 1 GRONDBEGINSELEN

Hoofdstuk 1	
Middelenmisbruik en ernstige psychische stoornissen	— 25

Hoofdstuk 2	
Principes van geïntegreerde behandeling	— 47

Hoofdstuk 3	
Organisatorische factoren	— 77

DEEL 2 HET ASSESSMENTPROCES

Hoofdstuk 4	
Assessment I: signalering, classificatie en functioneel assessment	— 99

Hoofdstuk 5	
Assessment II: functionele analyse en behandelplanning	— 123

DEEL 3 INDIVIDUELE BENADERINGEN

Hoofdstuk 6	
Individueel casemanagement	— 153

Hoofdstuk 7	
Motiverende gespreksvoering	— 187

Hoofdstuk 8	
Cognitieve gedragstherapie	— 209

DEEL 4 GROEPSINTERVENTIES

Hoofdstuk 9	
Overwegingsgroepen	— 233

Hoofdstuk 10	
Actieve behandelgroepen	— 265

Voorwoord bij de Nederlandse vertaling

Voor u ligt de Nederlandse vertaling van het Amerikaanse boek *Integrated treatment for dual disorders*, geschreven door Kim T. Mueser en anderen. Dit boek, dat inmiddels doorgaat voor een standaardwerk voor iedereen die met dubbele-diagnosecliënten werkt, stamt uit 2003 maar heeft nog niets aan zeggenschap en relevantie ingeboet. De hier beschreven behandelmethode, ook wel IDDT genoemd (*integrated dual disorder treatment*), wordt in een groeiend aantal Nederlandse instellingen toegepast. Het ontbrak tot nu toe echter aan een heldere Nederlandstalige instructie die alle aspecten beschrijft van de behandeling voor cliënten met een dubbele diagnose. Met deze vertaling hopen we hierin te voorzien. De vertaling van het boek is een initiatief van het Landelijk Expertisecentrum Dubbele Diagnose (LEDD).

Het boek van Mueser en zijn collega's is gebaseerd op het zorgsysteem zoals dat in de Verenigde Staten georganiseerd is, en is daarom op een aantal punten niet goed vergelijkbaar met de Nederlandse situatie. Om die reden is een aantal voorbeelden komen te vervallen. Tegelijkertijd wilden wij niet te veel afwijken van de oorspronkelijke tekst.

De bijlagen van het oorspronkelijke boek bevatten een aantal instrumenten en documenten die wij niet vertaald hebben omdat deze in Nederland niet gebruikelijk zijn, of omdat er kwalitatief goede Nederlandse alternatieven beschikbaar zijn. Als eerste de *dual disorders treatment fidelity scale*. Deze fidelity scale is inmiddels vertaald en bewerkt door het LEDD en aldaar op te vragen. Voor de voorlichtingsmateriaal geldt dat er ruim voldoende Nederlands materiaal voorhanden is, zoals foldermateriaal over psychiatrische stoornissen. Tevens is een aantal instrumenten voor assessment weggelaten omdat deze geen toegevoegde waarde hebben voor de Nederlandse situatie. Een aantal vragenlijsten is echter wel vertaald (bijlage 1 t/m 9). We hebben om de volgende redenen ervoor gekozen deze wel te vertalen.

- Er zijn geen Nederlandse instrumenten beschikbaar die zodanig overeen komen met de instrumenten die in Amerika worden toegepast (DALI, AUS-R, DUS-R) dat volstaan kon worden met een verwijzing naar Nederlandse instrumenten. De tekst van vooral hoofdstuk 4 en 5 volgt bovendien de opbouw van de instrumenten en in het hele boek wordt regelmatig naar de instrumenten verwezen. Vervanging door Nederlandse instrumenten zou betekenen dat we de oorspronkelijke tekst van de hoofdstukken grondig hadden moeten bewerken, hetgeen niet onze opzet was.
- Kennis nemen van de Amerikaanse instrumenten is in onze optiek zinvol voor de Nederlandse praktijk, omdat deze instrumenten veelal specifiek zijn ontworpen voor de screening en behandeling van dubbele-diagnosecliënten. Dit geldt in mindere mate voor de nu beschikbare instrumenten in Nederland. Kanttekening bij de huidige Nederlandse vertaling is dat deze instrumenten niet zijn onderzocht op bruikbaarheid in de Nederlandse hulpverleningspraktijk en dus niet gevalideerd zijn.

Onvermijdelijk valt een vertaling van een Amerikaans werkboek in sommige aspecten uit de toon met het gangbare jargon in Nederland. Wij hebben getracht de vertaling zo veel mogelijk aan te passen aan het gangbare Nederlandse jargon. Samen met uitgeverij De Tijdstroom werkt het LEDD inmiddels aan een nieuwe Nederlandse uitgave over de behandeling van cliënten met een dubbele diagnose. Deze uitgave wordt verwacht in 2012 en stellen wij u alvast in het vooruitzicht.

Hoofdstuk 11
Groepen voor socialevaardigheidstraining — 287

Hoofdstuk 12
Zelfhulpgroepen — 311

DEEL 5 WERKEN MET FAMILIE

Hoofdstuk 13
Samenwerken met familie — 327

Hoofdstuk 14
Familietherapie — 343

Hoofdstuk 15
Familiegroepen — 377

DEEL 6 OVERIGE BEHANDELBEADERINGEN

Hoofdstuk 16
Woonvormen en overige huisvestingsmogelijkheden — 393

Hoofdstuk 17
Drang- en dwanginterventies — 409

Hoofdstuk 18
Arbeidsrehabilitatie — 435

Hoofdstuk 19
Farmacotherapie — 453

DEEL 7 ONDERZOEK

Hoofdstuk 20
Onderzoek naar geïntegreerde behandeling van dubbele diagnose — 487

Epiloog: burn-out en demotivatie voorkomen — 497

BIJLAGEN

- Bijlage 1 Dartmouth assessment of lifestyle instrument (DALI) — 505
- Bijlage 2 Alcohol use scale, revised (AUS-R) — 509
- Bijlage 3 Drug use scale, revised (DUS-R) — 515
- Bijlage 4 Functioneel-assessmentinterview — 523
- Bijlage 5 Drugs-/alcoholkalender — 537
- Bijlage 6 Voor- en nadelenbalans — 541
- Bijlage 7 Samenvatting functionele analyse — 543
- Bijlage 8 Substance abuse treatment scale, revised (SATS-R) — 545
- Bijlage 9 Individueel behandelplan dubbele diagnose — 547
-
- Literatuur — 549
- Over de auteurs — 587
- Register — 589